

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 11. juli 2023
(OR. en)

11135/1/23
REV 1

ECOFIN 661
UEM 195
SOC 487
EMPL 338
COMPET 682
ENV 761
EDUC 274
RECH 306
ENER 397
JAI 907
GENDER 138
ANTIDISCRIM 132
JEUN 176
SAN 413

NOTE

---

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	De Faste Repræsentanters Komité/Rådet
Tidl. dok. nr.:	11135/23
Komm. dok. nr.:	COM(2023) 606 final
Vedr.:	RÅDETS HENSTILLING om Estlands nationale reformprogram for 2023 og med Rådets udtalelse om Estlands stabilitetsprogram for 2023

Hermed følger til delegationerne ovennævnte udkast til Rådets henstilling som drøftet af Rådet og Det Europæiske Råd på grundlag af Kommissionens henstilling COM(2023) 606 final.

RÅDETS HENSTILLING

af ...

om Estlands nationale reformprogram for 2023 og med Rådets udtalelse om Estlands stabilitetsprogram for 2023

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer², særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

---

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241³, der oprettede genopretnings- og resiliensfaciliteten ("faciliteten"), trådte i kraft den 19. februar 2021. Faciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af Unionen. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester bidrager faciliteten til den økonomiske og inklusive genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige og vækstfremmende reformer og investeringer, navnlig reformer og investeringer, der skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i Unionen og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for rammerne af faciliteten blev i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den 30. juni 2022.

---

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

- (2) Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023, som markerede starten på det europæiske semester 2023 for samordning af de økonomiske politikker. Det Europæiske Råd godkendte den 23. marts 2023 prioriteterne i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023, som er centreret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2023, hvori Estland blev udpeget som en af de medlemsstater, som kan være påvirket eller kan være i risiko for at blive påvirket af ubalancer, og for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Samme dag vedtog Kommissionen tillige en udtalelse om Estlands udkast til budgetplan for 2023. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet og et forslag til den fælles rapport om beskæftigelsen 2023, der analyserer gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet⁴ ("henstillingen om euroområdet fra 2023") den 16. maj 2023 og den fælles rapport om beskæftigelsen den 13. marts 2023.
- (3) Selv om Unionens økonomier udviser bemærkelsesværdig modstandsdygtighed, har den geopolitiske kontekst fortsat en negativ indvirkning. Unionen står last og brast med Ukraine og har i sin økonomiske og socialpolitiske dagsorden fokus på dels at mindske de negative konsekvenser af energichok for både sårbare husholdninger og virksomheder på kort sigt, dels at fortsætte bestræbelserne på at gennemføre den grønne og den digitale omstilling, støtte bæredygtig og inklusiv vækst, sikre makroøkonomisk stabilitet og øge modstandsdygtigheden på mellemlang sigt. Der fokuseres i høj grad også på at øge Unionens konkurrenceevne og produktivitet.

---

⁴ Rådets henstilling af 16. maj 2023 om den økonomiske politik i euroområdet (EUT C 180 af 23.5.2023, s. 1).

- (4) Den 1. februar 2023 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med titlen "En industriplan for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder" ("industriplanen for den grønne pagt"). Målet med industriplanen for den grønne pagt er at øge konkurrenceevnen for Unionens nettonulindustri og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. Planen supplerer den igangværende indsats under den europæiske grønne pagt og REPowerEU. Den har også til formål at skabe et gunstigere miljø for at øge Unionens produktionskapacitet inden for de nettonulteknologier og -produkter, der er nødvendige for at nå Unionens ambitiøse klimamål, og at sikre adgang til relevante kritiske råstoffer, herunder ved diversificering af forsyninger, korrekt udnyttelse af geologiske ressourcer i medlemsstaterne og maksimering af genanvendelsen af råstoffer. Industriplanen for den grønne pagt er baseret på fire søjler: forudsigelige og forenklede lovgivningsmæssige rammer, hurtigere adgang til finansiering, forbedring af færdigheder og åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder. Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen også en yderligere meddelelse med titlen "EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030", der er bygget op omkring ni gensidigt forstærkende indsatsområder og målet om at arbejde hen imod en væksthæmmende lovgivningsramme. I meddelelsen opstilles politiske prioriteter, der har til formål aktivt at sikre strukturelle forbedringer, målrettede investeringer og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på Unionens og medlemsstaternes konkurrenceevne på lang sigt. Nedenstående henstillinger hjælper med at opfylde disse prioriteter.
- (5) I 2023 fortsætter det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker med at udvikle sig i overensstemmelse med gennemførelsen af faciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020 og 2022 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.

- (6) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435⁵ ("REPowerEU-forordningen"), der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en hurtig udfasning af Unionens afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af Unionens energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringsskapaciteten og energieffektiviteten. REPowerEU-forordningen giver medlemsstaterne mulighed for at tilføje et nyt REPowerEU-kapitel til deres nationale genopretnings- og resiliensplaner for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene. Disse reformer og investeringer vil også bidrage til at øge konkurrenceevnen for Unionens nettonulindustri som skitseret i industriplanen for den grønne pagt og til at imødekomme de energirelaterede landespecifikke henstillinger, der blev udstedt til medlemsstaterne i 2022, og som måtte blive udstedt i 2023. Med REPowerEU-forordningen indføres der en ny kategori af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte, der stilles til rådighed for medlemsstaterne til finansiering af nye energirelaterede reformer og investeringer inden for rammerne af deres genopretnings- og resiliensplaner.

---

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1).

- (7) Den 8. marts 2023 vedtog Kommissionen en meddelelse om finanspolitiske retningslinjer for 2024 ("meddelelsen af 8. marts 2023"). Den har til formål at støtte udarbejdelsen af medlemsstaternes stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning. Kommissionen mindede om, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul deaktiveres ved udgangen af 2023. Den opfordrede til i 2023 og 2024 at føre en finanspolitik, der sikrer en holdbar gæld på mellemlang sigt og øger den potentielle vækst på en bæredygtig måde, og opfordrede medlemsstaterne til i deres stabilitets- og konvergensprogrammer for 2023 at redegøre for, hvordan deres finanspolitiske planer vil sikre, at traktatens referenceværdi på 3 % af bruttonationalproduktet (BNP) overholdes, og at gælden nedbringes troværdigt og konstant eller holdes på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Kommissionen opfordrede også medlemsstaterne til at udfase de nationale finanspolitiske foranstaltninger, der er indført for at beskytte husholdninger og virksomheder mod energiprischokket, begyndende med de mindst målrettede. Den præciserede, at hvis det bliver nødvendigt at forlænge støtteforanstaltninger på grund af fornyet pres på energipriserne, bør medlemsstaterne i højere grad målrette sådanne foranstaltninger mod sårbare husholdninger og virksomheder. Kommissionen anførte, at de finanspolitiske henstillinger skulle kvantificeres og differentieres. De finanspolitiske henstillinger ville desuden som foreslået i Kommissionens meddelelse af 9. november 2022 om retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU blive formuleret på grundlag af de primære nettoudgifter. Den henstillede, at alle medlemsstaterne fortsat beskytter nationalt finansierede investeringer og sørger for at anvende midlerne fra faciliteten og andre EU-midler effektivt, navnlig i lyset af målsætningerne for den grønne og den digitale omstilling og om øget modstandsdygtighed. Kommissionen påpegede, at den i overensstemmelse med de gældende regler vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023.

- (8) Den 26. april 2023 fremsatte Kommissionen lovgivningsforslag med henblik på at gennemføre en omfattende reform af reglerne for økonomisk styring i Unionen. Hovedformålet med forslagene er at styrke holdbarheden af den offentlige gæld og fremme bæredygtig og inklusiv vækst i alle medlemsstater gennem reformer og investeringer. I sine forslag sigter Kommissionen mod at øge nationalt ejerskab, forenkle rammen og i højere grad fokusere på den mellemlange bane, i kombination med en stærkere og mere sammenhængende håndhævelse. Ifølge Rådets konklusioner af 14. marts 2023 om retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU er det hensigten at afslutte lovgivningsarbejdet i 2023.

- (9) Den 18. juni 2021 indgav Estland sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingskriterierne i bilag V til nævnte forordning. Den 29. oktober 2021 vedtog Rådet en gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Estlands genopretnings- og resiliensplan⁶. Tilrådgørelsesafgørelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har vedtaget en afgørelse om, at Estland på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet. Den 9. marts 2023 indgav Estland sin reviderede nationale genopretnings- og resiliensplan, herunder et nyt REPowerEU-kapitel, til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 2c i forordning (EU) 2021/241. Den reviderede genopretnings- og resiliensplan tager også hensyn til det ajourførte maksimale finansielle bidrag i overensstemmelse med artikel 18, stk. 2, i nævnte forordning og omfatter en begrundet anmodning til Kommissionen om at ændre Rådets gennemførelsesafgørelse af 3. november 2021 i overensstemmelse med artikel 21, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241, idet genopretnings- og resiliensplanen anses for delvist ikke længere at kunne opfyldes på grund af objektive omstændigheder. Den 12. maj 2023 vedtog Kommissionen et forslag til Rådets gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Estlands genopretnings- og resiliensplan. Den 16. juni 2023 vedtog Rådet sin gennemførelsesafgørelse om ændring af Rådets gennemførelsesafgørelse af 29. oktober 2021 om godkendelse af vurderingen af Estlands genopretnings- og resiliensplan⁷.

---

⁶ ST 12532/2021 INIT; ST 12532/2021 ADD 1; ST 12532/2021 ADD 1 COR 1; ST 12532/2021 ADD 1 COR 1 REV 1.

⁷ ST 9367/2023 INIT; ST 9367/2023 ADD 1; ST 9367/2023 ADD 1 REV 1.

- (10) Den 11. maj 2023 forelagde Estland sit nationale reformprogram for 2023 og den 28. april 2023 forelagde Estland sit stabilitetsprogram for 2023 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1466/97. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen.
- (11) Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Estland 2023. Heri foretages der en vurdering af Estlands fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2022, og der gøres status over Estlands gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til de udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer. Rapporten indeholder også en vurdering af Estlands fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af Unionens overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling.
- (12) Kommissionen har foretaget en dybdegående undersøgelse for Grækenland efter artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011 og offentliggjorde resultatet heraf den 24. maj 2023. Kommissionen konkluderede, at Estland ikke er berørt af makroøkonomiske ubalancer. Navnlig er sårbarhederne med hensyn til konkurrenceevnen og udviklingen i boligpriserne vokset i den seneste tid, men synes generelt at være under kontrol på nuværende tidspunkt. Lønningerne og især priserne steg kraftigt i 2022, men tabet af konkurrenceevne synes at være begrænset, og der er kun registreret et lille underskud på de løbende poster, som forventes at ligge tæt på balance i 2023 og 2024. Ikke desto mindre risikerer inflationen og lønpresset, hvis det varer ved, at forringe Estlands konkurrenceevne, især da kerneinflationen ligger et godt stykke over gennemsnittet i euroområdet. Boligpriserne er steget kraftigt siden covid-19-pandemien, men viser ikke stærke tegn på overvurdering. Boligpriserne vil sandsynligvis aftage som følge af rentestigningerne og den seneste økonomiske recession. Desuden er husholdningernes gæld og låntagning forholdsvis moderat, og den finansielle sektor er sund. Politikudformningen er generelt positiv, men en yderligere indsats kan bidrage til at imødegå risiciene som følge af de konstaterede sårbarheder. Det vil i den forbindelse være vigtigt at videreføre den kontracykliske finanspolitik og de makroprudentielle foranstaltninger og at styrke dem, når det er nødvendigt. Prispresset vil bl.a. kunne styres ved at fremme konkurrencen på hjemmemarkedet.

- (13) Ifølge data valideret af Eurostat steg Estlands offentlige underskud fra 2,4 % af BNP i 2021 til 0,9 % i 2022, mens den offentlige gæld steg fra 17,6 % af BNP ved udgangen af 2021 til 18,4 % ved udgangen af 2022. Den 24. maj 2023 udsendte Kommissionen en rapport i medfør af traktatens artikel 126, stk. 3. I rapporten redegøres der for budgetsituationen i Estland, eftersom landets offentlige underskud ventes at overstige traktatens referenceværdi på 3 % af BNP i 2023. I rapporten blev det konkluderet, at underskudskriteriet ikke var opfyldt. Kommissionen foreslog i overensstemmelse med sin meddelelse af 8. marts 2023 ikke at indlede nye procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud i foråret 2023. Kommissionen påpegede efterfølgende, at den vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023. Estland bør tage hensyn til dette ved gennemførelsen af sit budget for 2023 og udarbejdelsen af sit udkast til budgetplan for 2024.
- (14) Den offentlige saldo er blevet påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er truffet for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. I 2022 omfattede sådanne finanspolitiske indtægtsreducerende foranstaltninger lavere punktafgifter på brændstof til landbruget, mens de finanspolitiske udgiftsførøgende foranstaltninger omfattede en delvis kompensation for energiregninger for husholdninger, der tjener mindre end medianindkomsten, reducerede netafgifter for elektricitet og gas for husholdninger og virksomheder, lofter for el- og gaspriser for husholdninger og en engangsoverførsel på 50 EUR til pensionister og børnefamilier. Kommissionen anslår nettobudgetomkostningerne ved disse foranstaltninger til 0,8 % af BNP i 2022. Den offentlige saldo er også blevet påvirket af budgetomkostningerne ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine, som anslås til 0,6 % af BNP i 2022. Samtidig faldt de anslåede omkostninger til midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-krisen til 0 % af BNP i 2022 fra 2,3 % i 2021.

- (15) Den 18. juni 2021 henstillede Rådet, at Estland i 2022⁸ fastholdt en understøttende finanspolitisk kurs, som omfattede finanseffekten fra faciliteten, og opretholdt nationalt finansierede investeringer.
- (16) Ifølge Kommissionens skøn var den finanspolitiske kurs⁹ i 2022 kontraktiv svarende til 1,3 % af BNP, hvilket var passende i en situation med høj inflation. I overensstemmelse med Rådets henstilling fortsatte Estland med at støtte genopretningen med investeringer finansieret ved hjælp af faciliteten. Udgifter finansieret med tilskud under faciliteten og andre EU-midler beløb sig til 1,4 % af BNP i 2022 (1,6 % af BNP i 2021). Faldet i udgifter finansieret med tilskud under faciliteten og andre EU-midler i 2022 skyldtes den hurtige og uforudsete stigning i anlægspriserne. Nationalt finansierede investeringer indebar et kontraktivt bidrag på 0,6 procentpoint til finanspolitikken¹⁰. Estland bevarede derfor ikke nationalt finansierede investeringer, hvilket ikke er i overensstemmelse med Rådets henstilling af 18. juni 2021. Samtidig bidrog væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) kontraktivt med 0,8 procentpoint til finanspolitikken. Estland har derfor i tilstrækkelig grad begrænset væksten i de nationalt finansierede løbende udgifter.

---

⁸ Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Estlands stabilitetsprogram for 2021 (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 23).

⁹ Den finanspolitiske kurs bestemmes som ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden), idet der ses bort fra kriserelaterede midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-krisen, mens udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra faciliteten og andre EU-midler medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt. Yderligere oplysninger findes i tekstboks 1 i de finanspolitiske statistiske tabeller.

¹⁰ Faldet i investeringerne afspejler forsinkelserne med færdiggørelsen af nogle projekter forårsaget af den kraftige stigning i anlægsomkostningerne, som er forbundet med afbrydelser i forsyningskæden som følge af krigen i Ukraine. Samtidig udgjorde andre nationalt finansierede investeringsudgifter et ekspansivt bidrag på 0,4 procentpoint af BNP, hvilket afspejler anskaffelsen af gas- og brændselsreserver.

- (17) Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for budgetfremskrivningerne i stabilitetsprogrammet for 2023, er forsigtigt i 2023 og i tråd med Kommissionens forårsprognose 2023 derefter. Regeringen forventer et realfald i BNP på 1,5 % i 2023 og en realvækst på 3,0 % i 2024. Til sammenligning ventes ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et realfald i BNP på 0,1 % i 2023 og en lignende realvækst på 3,0 % i 2024. Forskellen i 2023 skyldes hovedsagelig, at Kommissionen forventer en mere gunstig udvikling i det private forbrug sammen med en lidt lavere inflation (målt af det harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP)) og højere lønvækst.
- (18) Ifølge stabilitetsprogrammet for 2023 forventer regeringen, at det offentlige underskud vil stige til 4,3 % af BNP i 2023. Stigningen i 2023 afspejler hovedsagelig diskretionære foranstaltninger såsom yderligere udgifter til familieydelse, pensioner, forsvar og uddannelse og justeringen af skattegrundlaget med henblik på indkomstskattenedsættelser samt en formodet stigning i de lokale myndigheders udgifter. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2023 ventes den offentlige gældskvote at stige fra 18,4 % ved udgangen af 2022 til 20,2 % ved udgangen af 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der et offentligt underskud på 3,1 % af BNP i 2023. Det er lavere end det underskud, der forventes i stabilitetsprogrammet for 2023, hovedsagelig på grund af nævnereffekten fra en højere nominel BNP-fremskrivning og en højere skønnet vækst i skattegrundlag, skatteindtægter og andre indtægter.

- (19) Den offentlige saldo i 2023 ventes fortsat at blive påvirket af de foranstaltninger, der er truffet for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. Der er tale om foranstaltninger, der blev forlænget fra 2022, navnlig en godtgørelse for en andel af alle husholdningernes varme-, el- og gasregninger. Nettobudgetomkostningerne ved støtteforanstaltningerne forventes ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at ligge på 0,3 % af BNP i 2023¹¹. De fleste foranstaltninger i 2023 synes ikke at være rettet mod de mest sårbare husholdninger eller virksomheder, og de bevarer ikke fuldt ud prissignalet som middel til at reducere energiefterspørgslen og øge energieffektiviteten. Som følge heraf anslås størrelsen af de målrettede støtteforanstaltninger, der skal tages i betragtning ved vurderingen af efterlevelsen af Rådets henstilling af 12. juli 2022¹², i Kommissionens forårsprognose 2023 til 0 % af BNP i 2023 (sammenlignet med 0,1 % af BNP i 2022). Budgetomkostningerne ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine forventes at stige med 0,1 procentpoint af BNP i forhold til 2022.
- (20) I sin henstilling af 12. juli 2022 henstillede Rådet, at Estland træffer foranstaltninger med henblik på i 2023 at sikre, at væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter er i overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs¹³, under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til de husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine. Estland bør være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation. Det blev også henstillet til Estland at øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed under hensyntagen til REPowerEU-initiativet, herunder ved at anvende faciliteten og andre EU-midler.

---

¹¹ Dette tal angiver de årlige budgetomkostninger ved sådanne foranstaltninger, inkl. løbende indtægter og udgifter samt, hvis det er relevant, investeringsforanstaltninger.

¹² Rådets henstilling af 12. juli 2022 om Estlands nationale reformprogram for 2022 og med Rådets udtalelse om Estlands stabilitetsprogram for 2022 (EUT C 334 af 1.9.2022, s. 44).

¹³ Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 anslås Estlands potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år), som anvendes til at måle den finanspolitiske kurs, nominelt til 13,3 %.

(21) Efter en kontraktiv finanspolitisk kurs i 2022 (+1,3 % af BNP) ventes den finanspolitiske kurs i 2023 ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at blive ekspansiv (-0,8 % af BNP) i en situation med høj inflation. Væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) ventes i 2023 at indebære et ekspansivt bidrag på 1,2 % af BNP til finanspolitikken. Dette omfatter de reducerede omkostninger til målrettede støtteforanstaltninger for de husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, med 0,1 % af BNP. Dette omfatter også højere omkostninger ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine (med 0,1 % af BNP). Det ekspansive bidrag fra nationalt finansierede primære løbende nettoudgifter skyldes derfor ikke den målrettede støtte til de husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for energiprisstigninger, og til personer på flugt fra Ukraine. Den ekspansive vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) skyldes hovedsagelig sociale udgifter, offentlige lønninger, uddannelse og forsvarsudgifter. Alt i alt er den forventede vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter ikke i overensstemmelse med Rådets henstilling af 12. juli 2022. Udgifter finansieret under faciliteten og andre EU-midler forventes at beløbe sig til 1,8 % af BNP i 2023, mens nationalt finansierede investeringer forventes at yde et kontraktivt bidrag til finanspolitikken på 0,3 procentpoint. Estland planlægger derfor at finansiere yderligere investeringer gennem faciliteten og andre EU-midler, på samme måde som nationalt finansierede investeringer ventes fastholdt¹⁴. Estland planlægger at foretage offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed såsom energieffektivitet i boliger, styrkelse af eltransmissionsnettene for at muliggøre mere grøn energiproduktion, internetbredbånd, digitale tjenester, opkvalificering og omskoling med henblik på færdigheder til den grønne omstilling.

---

¹⁴ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et kontraktivt bidrag på 0,3 procentpoint af BNP, hvilket afspejler basiseffekten fra 2022, hvor der blev erhvervet store gasreserver.

- (22) Ifølge stabilitetsprogrammet for 2023 forventes det offentlige underskud at falde marginalt til 4,2 % af BNP i 2024. Faldet i 2024 afspejler hovedsagelig et fald i udgifterne som en andel af BNP. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2023 forventes den offentlige gældskvote at stige til 23,6 % ved udgangen af 2024. Som det fremgår af programmet, omfatter disse fremskrivninger imidlertid endnu ikke de planlagte finanspolitiske konsolideringsforanstaltninger fra den nye regering, der tiltrådte den 17. april 2023, fordi foranstaltningerne endnu ikke er fastsat i retsakter. Den nye regering ønsker at øge merværdiafgiften, miljøafgifter og punktafgifter på alkohol og tobak samt indføre en bilafgift. På udgiftssiden planlægger regeringen at skære ned på visse børneydelser. Generelt anslås det i stabilitetsprogrammet for 2023, at disse foranstaltninger vil forbedre budgetsaldoen med 1,3 % af BNP i 2024. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var tilstrækkeligt kendte på skæringsdatoen for prognosen (dvs. uden den nye regerings planlagte finanspolitiske konsolideringsforanstaltninger), forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et offentligt underskud på 2,7 % af BNP i 2024. Det er mindre end det underskud, der forventes i stabilitetsprogrammet for 2023, hovedsagelig på grund af det lavere udgangspunkt for det underskud, der forventes for 2023, og de mere gunstige udsigter for BNP og skatteindtægter for 2024 i Kommissionens forårsprognose 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes den offentlige gældskvote på samme måde at være lavere og udgøre 21,3 % ved udgangen af 2024.
- (23) Ifølge stabilitetsprogrammet for 2023 skal alle energistøtteforanstaltninger udfases i 2024. Kommissionen forventer også en fuldstændig udfasning af energistøtteforanstaltninger i 2024. Denne forventning er baseret på antagelsen om, at der ikke sker nye stigninger i energipriserne.

- (24) Ifølge forordning (EF) nr. 1466/97 skal der ske en årlig forbedring af den strukturelle budgetsaldo i retning af den mellemfristede målsætning med 0,5 % af BNP som benchmark¹⁵. Under hensyntagen til den finanspolitiske holdbarhed og behovet for at nedbringe underskuddet til under traktatens referenceværdi på 3 % af BNP, vil en forbedring af den strukturelle saldo på mindst 0,3 % af BNP for 2024 være hensigtsmæssig ifølge Kommissionen. For at sikre en sådan forbedring, og i overensstemmelse med Kommissionens metode, bør væksten i de nationalt finansierede primære nettoudgifter¹⁶ i 2024 ikke overstige 4,9 %, som det fremgår af henstillingen. Dette vil også bidrage til at reducere kerneinflationen, som ligger et godt stykke over gennemsnittet i euroområdet, og som kan føre til tab af konkurrenceevne, hvis den varer ved. Samtidig bør de resterende energistøtteforanstaltninger (som Kommissionen i øjeblikket anslår til 0,3 % af BNP i 2023) udfases, såfremt udviklingen på energimarkedet tillader det, og idet der startes med de mindst målrettede foranstaltninger, og de deraf følgende besparelser bør anvendes til at nedbringe det offentlige underskud. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 er væksten i nationalt finansierede primære løbende nettoudgifter i 2023 imidlertid ikke i overensstemmelse med Rådets henstilling af 12. juli 2022. Hvis dette bekræftes, bør der tilstræbes en lavere vækst i de primære nettoudgifter i 2024.
- (25) Under antagelse af en uændret politik vil de nationalt finansierede primære nettoudgifter ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 stige med 4,5 % i 2024, hvilket er under den anbefalede rate.
- (26) Ifølge stabilitetsprogrammet for 2023 forventes de offentlige investeringer at forblive på 5,3 % af BNP i 2024 i forhold til et gennemsnit på 5,3 % af BNP i 2018-2023. Hvad angår finansieringskilder forventes de nationalt finansierede investeringer at falde og investeringer, der finansieres af Unionen, at stige, navnlig ved hjælp af faciliteten.

---

¹⁵ Ifølge artikel 5 i forordning (EF) nr. 1466/97 kræves også en tilpasning på mere end 0,5 % af BNP for medlemsstater med en offentlig gæld på over 60 % af BNP eller med mere udtalte risici for gældsholdbarheden.

¹⁶ Ved primære nettoudgifter forstås nationalt finansierede udgifter eksklusive diskretionære foranstaltninger på indtægtsiden og renteudgifter samt konjunkturbestemte arbejdsløshedsudgifter.

- (27) Stabilitetsprogrammet for 2023 udstikker en mellemfristet finanspolitisk kurs frem til 2027. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2023 forventes det offentlige underskud at udgøre 4,0 % af BNP i 2025, 4,5 % i 2026 og 4,2 % i 2027. Det offentlige underskud ventes således ikke at falde tilbage under 3 % af BNP inden for programmets tidshorizont. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2023 ventes den offentlige gældskvotestigning at stige fra 23,6 % ved udgangen af 2024 til 33 % ved udgangen af 2027. Som nævnt ovenfor omfatter disse fremskrivninger imidlertid endnu ikke den nye regerings planlagte finanspolitiske konsolideringsforanstaltninger.
- (28) Den 9. marts 2023 indgav Estland en revideret genopretnings- og resiliensplan sammen med et REPowerEU-kapitel. Den 12. maj 2023 forelagde Kommissionen et forslag til sin positive vurdering, som skal godkendes af Rådet. På grund af den høje inflation og forstyrrelser i forsyningskæderne som følge af krigen i Ukraine er nogle få investeringer blevet forsinket eller indstillet, hvilket medførte en revision af den oprindelige genopretnings- og resiliensplan. Estland er den første medlemsstat, der har medtaget et REPowerEU-kapitel i den reviderede plan, og agter at indgive den første og anden betalingsanmodning, så snart Rådet har godkendt den reviderede plan.
- (29) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterium 2.2 i bilag V til nævnte forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Det nye REPowerEU-kapitel i genopretnings- og resiliensplanen vil gøre det muligt at finansiere yderligere reformer og investeringer til støtte for Estlands strategiske mål på energiområdet og inden for den grønne omstilling. Det er fortsat vigtigt systematisk og på en effektiv måde at inddrage lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går ud over denne plan, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden.

- (30) Kommissionen godkendte alle Estlands programmeringsdokumenter vedrørende samhørighedspolitikken i 2022. En hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, er afgørende for at opnå den grønne og den digitale omstilling og øge den økonomiske og sociale modstandsdygtighed samt for at sikre en afbalanceret territorial udvikling i Estland.
- (31) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen og programmerne vedrørende samhørighedspolitikken adresserer, står Estland over for andre udfordringer, der knytter sig til det sociale sikkerhedsnet, navnlig for arbejdsløse og ældre borgere, til langtidspleje og sundhedsydelse samt til energiområdet og den grønne omstilling.
- (32) Det sociale sikkerhedsnet er blevet bedre, men risikoen for fattigdom og social udstødelse er fortsat høj blandt visse grupper, navnlig ældre (41,6 % i Estland forhold til 19,5 % i Unionen i 2021) og personer med handicap (40,4 % i Estland i forhold til 28,9 % i Unionen i 2021). Ældre (65+) har høj risiko for fattigdom eller social udstødelse, hovedsagelig fordi den gennemsnitlige pension er lav. Dertil kommer, at der fortsat er en kønsbestemt forskel i fattigdom blandt ældre (andelen af ældre kvinder, der er i risiko for fattigdom, er 47,9 %, hvilket er næsten 21 procentpoint højere end for mænd). Restriktive kriterier for modtagelse af arbejdsløshedsunderstøttelse, navnlig de høje tærskler for beskæftigelse og indkomst før arbejdsløshed, udsætter fortsat arbejdsløse for risiko for at blive ramt af fattigdom. Personer med korte arbejdsperioder og i atypiske former for arbejde er ikke berettiget til arbejdsløshedsunderstøttelse, når de bliver arbejdsløse. I 2022 modtog kun 29 % af de nyregistrerede arbejdsløse arbejdsløshedsforsikringsydelser, og 39 % modtog den faste arbejdsløshedsunderstøttelse. En udvidelse af arbejdsløshedsunderstøttelsens dækning og lempelse af minimumskriterierne for adgang til understøttelse, navnlig for personer med korte arbejdsperioder og i atypiske arbejdsformer, og en forhøjelse af pensionerne kan bidrage til at styrke den sociale beskyttelse.

(33) Estland har taget skridt til at forbedre adgangen til en prisoverkommelig langtidspleje, men der er stadig udfordringer. De offentlige udgifter til sundhedspleje og langtidspleje er lave sammenlignet med EU-gennemsnittet, hvilket begrænser rettidig og lige adgang til sundhedspleje og langtidspleje. En stor andel af befolkningen på 65 år og derover, der har behov for langtidspleje, har ingen hjælp til personlig pleje eller husholdningsaktiviteter. Behovet for hjemmepleje er et af de største i Unionen. Selv om befolkningen bliver ældre, og den forventede levetid i Estland er en af de laveste i Unionen, er andelen af selvrapporterede uopfyldte behov for lægebehandling høj, selv om den er faldet i forhold til tidligere år (13 % i 2020 og 8,1 % i 2021 sammenlignet med et EU-gennemsnit på 2 %). Denne høje andel er især forbundet med ventelister samt mangel på og ulige fordeling af sundhedspersonale i landet. Selv om egenbetalingen er faldet en smule, er den høj for både sundhedspleje og langtidspleje og ligger langt over EU-gennemsnittet. Det vil bidrage til at tackle udfordringerne på området at sikre bæredygtig finansiering af sundhedspleje og langtidspleje.

(34) Efter Ruslands invasion af Ukraine er det lykket Estland at give afkald på import af gas fra Rusland ved at omdirigere energiimporten gennem terminalen for flydende naturgas (LNG) i Klaipėda, Litauen, og LNG-terminalen i Inkoo, Finland. Estlands forbrug af naturgas faldt med 36 % i perioden august 2022-marts 2023 sammenlignet med det gennemsnitlige gasforbrug i samme periode i de foregående fem år, hvilket ligger over reduktionsmålet på 15 %. Estland kan fortsætte bestræbelserne på midlertidigt at reducere efterspørgslen efter gas indtil den 31. marts 2024 i overensstemmelse med Rådets forordning (EU) 2022/1369¹⁷. Estland gør fremskridt med at udbrede vedvarende energi, men andelen af olieskifer i Estlands energimiks er fortsat betydelig. Andelen af vedvarende energi i det endelige bruttoenergiforbrug er steget fra 30,1 % i 2020 til 37,6 % i 2021. Andelen af olieskifer udgjorde 58 % af energimikset i 2021, hvilket er et fald på 5 procentpoint siden 2018, men en stigning på 2 procentpoint siden 2020. I REPowerEU-kapitlet i den nyligt reviderede genopretnings- og resiliensplan har Estland forpligtet sig til at reformere processen for udstedelse af tilladelser og forbedre kapacitetsopbygning hos de lokale tilladelsesudstedende myndigheder. Disse reformer forventes at muliggøre yderligere fremskridt hen imod anvendelsen af vedvarende energi. Utilstrækkelig netkapacitet til at rumme flere vedvarende energikilder hæmmer fortsat yderligere fremskridt. Estland er også nødt til at fortsætte sine bestræbelser på at synkronisere sit elnet med resten af Unionen for at udfase sin afhængighed af BRELL-elnettet (Belarus, Rusland, Estland, Litauen og Letland). Der gøres fremskridt, men overgangen er endnu ikke afsluttet. Med henblik herpå er det nødvendigt at samarbejde med Letland og Litauen. Energieffektivitet er afgørende for Estlands grønne omstilling. En bedre energieffektivitet i økonomien, herunder i bygningsmassen, vil kræve mere ambitiøse energieffektivitetsmål og en forøgelse af mindre kommuners renoveringskapacitet gennem en bedre målretning af støtteforanstaltningerne. Estland har fokuseret på at øge bæredygtigheden i sin transportsektor ved at vedtage udviklingsplanen for transport og mobilitet for 2021-2035, men der bør træffes mere hensigtsmæssige foranstaltninger for at fremskynde overgangen til en mindre forurenende transportsektor.

---

¹⁷ Rådets forordning (EU) 2022/1369 af 5. august 2022 om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas (EUT L 206 af 8.8.2022, s. 1).

Estland investerer i elektrificering af jernbanenettet, men dets gennemførelse er endnu ikke blevet vurderet. Der skal også ske et skift til bæredygtig transport hvad angår private køretøjer, og anvendelsen af nul- og lavemissionskøretøjer skal udbredes. Relevante incitamenters såsom miljøafgifter, herunder en emissionsbaseret årlig afgift på vejkøretøjer, kan fremskynde overgangen til mindre forurenende transportmuligheder.

- (35) Mangel på arbejdskraft og færdigheder i sektorer og erhverv, der er væsentlige for den grønne omstilling, herunder fremstilling, udbredelse og vedligeholdelse af nettonulteknologier, skaber flaskehalse i omstillingen til en nettonuløkonomi. Uddannelsessystemer af høj kvalitet, der reagerer på ændrede behov på arbejdsmarkedet, samt målrettede opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger er afgørende for at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft og fremme inklusion og omfordeling af arbejdskraft. For at frigøre det uudnyttede arbejdskraftudbud er det nødvendigt, at disse foranstaltninger er tilgængelige, navnlig for enkeltpersoner og i de sektorer og regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling. I 2022 blev der rapporteret om mangel på arbejdskraft i Estland for 68 erhverv, der kræver specifikke færdigheder eller viden med henblik på den grønne omstilling, herunder affaldssortere, teknikere inden for byggeri og anlæg samt civilingeniører. Desuden blev mangel på arbejdskraft angivet som en faktor, der begrænser produktionen i industrien og bygge- og anlægssektoren.
- (36) Rådet har på baggrund af Kommissionens vurdering gennemgået stabilitetsprogrammet for 2023, og dets udtalelse¹⁸ afspejles i henstilling 1.

---

¹⁸ I henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1466/97.

(37) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euromedlemsstaternes økonomier og deres kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions rette virkemåde henstillede Rådet, at medlemsstaterne i euroområdet træffer foranstaltninger, herunder gennem deres genopretnings- og resiliensplaner, med henblik på at i) bevare gældsholdbarheden og afholde sig fra bred støtte til den samlede efterspørgsel i 2023, målrette de finanspolitiske foranstaltninger, der er truffet for at afbøde virkningerne af høje energipriser, bedre, og overveje passende måder at afvikle støtten på, efterhånden som energiprispresset mindskes; ii) opretholde et højt offentligt investeringsomfang og fremme private investeringer til støtte for den grønne og den digitale omstilling; iii) støtte en lønudvikling, der afbøder tabet af købekraft og samtidig begrænser anden runde-effekter på inflationen, forbedre de aktive arbejdsmarkedspolitikker yderligere og afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft; iv) forbedre erhvervsklimaet og sikre, at energistøtten til virksomheder er omkostningseffektiv, midlertidig og målrettet levedygtige virksomheder, og at den opretholder incitamentet til den grønne omstilling, samt v) bevare den makrofinansielle stabilitet og overvåge risici og samtidig fortsætte arbejdet med at fuldføre bankunionen. For Estland bidrager henstilling 1, 2, 3 og 4 til gennemførelsen af den første, anden og tredje henstilling i henstillingen om euroområdet fra 2023,

HENSTILLER, at Estland i 2023 og 2024 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. afvikle de gældende energistøttenødforanstaltninger og bruge de deraf følgende besparelser til at nedbringe det offentlige underskud så hurtigt som muligt i 2023 og 2024; hvis nye stigninger i energipriserne nødvendiggør nye eller fortsatte støtteforanstaltninger, sikre, at sådanne støtteforanstaltninger er rettet mod at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder, er finanspolitisk overkommelige og opretholder incitamentet til energibesparelser;

sikre en forsigtig finanspolitik, navnlig ved at begrænse den nominelle stigning i nationalt finansierede primære nettoudgifter i 2024 til højst 4,9 %¹⁹;

bevare nationalt finansierede offentlige investeringer og sikre en effektiv udnyttelse af tilskud under faciliteten og af andre EU-midler, navnlig for at fremme den grønne og den digitale omstilling;

fortsætte med at følge en mellemsigtet finanspolitisk strategi i perioden efter 2024 med gradvis og holdbar konsolidering kombineret med investeringer og reformer, der skaber større bæredygtig vækst, med henblik på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt;

2. fortsætte med en stabil gennemførelse af sin genopretnings- og resiliensplan, herunder kapitlet om REPowerEU; gå videre med en hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i tæt komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen
3. styrke den sociale beskyttelse ved at udvide arbejdsløshedsunderstøttelsens dækning, navnlig til personer med korte arbejdsperioder og i atypiske former for arbejde for bl.a. at bekæmpe fattigdom blandt ældre; forbedre adgangen til og prisoverkommeligheden af sundhedspleje og langtidspleje, navnlig ved at sikre bæredygtig finansiering heraf

---

¹⁹ Dette skønnes at svare til en årlig forbedring af den strukturelle budgetsaldo på mindst 0,3 % af BNP i 2024 som beskrevet i betragtning 24.

4. reducere den samlede afhængighed af fossile brændstoffer, fremskynde udbredelsen af vedvarende energikilder, herunder ved at styrke den indenlandske elnetkapacitet; sikre tilstrækkelig kapacitet af elsammenkoblinger til at øge forsyningsikkerheden og fortsætte synkroniseringen med Unionens elnet; styrke energieffektiviteten gennem nye finansierings- og støtteforanstaltninger for at opfylde målene i den langsigtede renoveringsstrategi; fortsætte bestræbelserne på at øge andelen af bæredygtig transport ved at elektrificere jernbanenettet og gennem beskatning, der tilskynder til en gradvis fornyelse af vognparken i retning af nul- eller lavemissionskøretøjer; intensivere den politiske indsats med henblik på at tilvejebringe og erhverve de færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for den grønne omstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den ...

På Rådets vegne

Formand
